

ΚΟΛΕΓΙΑ

Αντί για παράθυρο ανοίγει «πόρτα»

Συστηματικός έλεγχος στο οδικό δίκτυο για αποτροπή κατολισθήσεων

ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΝΩΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΗΛΙΑ
ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Οι Ηπειρώτες
μάστορες της πέτρας

ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥΣ

Επιμέλεια κειμένου:
ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΟΝΤΑΞΗΣ
μηχ. μηχαν.
(με βάση τα κείμενα και τις φωτογραφίες που παραχώρησε ο γιος του **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ**, αρχιτέκτων μηχανικός ΑΠΘ)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΗΛΙΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Δημιουργός από το Α ως το Ω

Μια μορφή του εξηλεκτρισμού και της βιομηχανικής ανάπτυξης της Β. Ελλάδας. Σχεδιαστής του ελληνικού υδροστρόβιλου

Οικογένεια Ηλία Ι. Παπάζογλου (αρχείο οικογένειας Παπάζογλου)

Η Παπαζόγλειος Σχολή στην Κασταμονή, δωρεά του επιχειρηματία Γιοβαννάκη Παπάζογλου προς την ελληνική κοινότητα Κασταμονής (Μ. Κορομηλά «Οι Έλληνες στη Μαύρη Θάλασσα», 2001, β' έκδοση)

Οικία Ηλία Ι. Παπάζογλου στο Καντίκιό της Πόλης (αρχείο Παπάζογλου)

Το «Αϊδίν» της γραμμής των Πριγκηπωνήσιων (1900)

Ο Γεώργιος Ηλία Παπάζογλου γεννήθηκε το 1897 στην Κωνσταντινούπολη. Ήταν το τρίτο κατά σειρά από τα πέντε παιδιά της οικογένειας Παπάζογλου. Παππούς και νουνός ήταν ο Γιοβαννάκης Παπάζογλου, μεγάλος ευεργέτης της γενέτειράς του, Κασταμονής, στην οποία με δική του δωρεά είχε κτιστεί

κού οίκου που ασχολούνταν με την κατεργασία και το εμπόριο ειδικού μαλλιού, του λεγόμενου «πιφτικιού» της μακριάς τρίχας της αίγας Αγκύρας, από την οποία κατασκευάζαν στην Αγγλία το μόχερ.

Στο Μπράντφορντ ήταν μόνιμα εγκατεστημένοι ως αντιπρόσωποι του οίκου Παπάζογλου στην Αγγλία, δύο θείοι του. Το σπίτι της οικογένειας στο Καντίκιό της Πόλης ήταν ένα τριώροφο κτίριο με κήπο.

Ο Γεώργιος, από την παιδική του ακόμη ηλικία, έδειχνε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη Μηχανική. Έλεγε ότι κατέβαινε στο εσωτερικό του βαποριού της

γραμμής, που τους πήγαινε στην ευρωπαϊκή ακτή ή στην Πρίγκηπο όπου είχαν το εξοχικό τους, μόνο και μόνο για να δει τις μηχανές να δουλεύουν και να οσφρανθεί τη μυρωδιά του μηχανέλαιου και του γράσου. Ο Θωμάς Έντισον ήταν το ίνδαμμά του. Ο ίδιος ασχολούνταν με πειράματα Φυσικής και Χημείας στο σπιτάκι του κήπου, καθώς το είχε μετατρέψει σε εργαστήριο. Τον αποκαλούσαν «ο μικρός εφευρέτης» (μεταξύ των άλλων επισκεύαζε όλες τις κλειδαριές του σπιτιού, είχε φτιάξει μηχανήματα που καθάριζε τα χαρτιά της τράπουλας και ένα σύστημα από καλούπια που εκμεταλλεύονταν ως το τέλος την καύση της μπριγκέτας στις θερμάστρες).

Ο ευεργέτης αυτός ήταν και θεμελιωτής εμπορι-

κου οίκου που ασχολούνταν με την κατεργασία και το εμπόριο ειδικού μαλλιού, του λεγόμενου «πιφτικιού» της μακριάς τρίχας της αίγας Αγκύρας, από την οποία κατασκευάζαν στην Αγγλία το μόχερ. Στο Μπράντφορντ ήταν μόνιμα εγκατεστημένοι ως αντιπρόσωποι του οίκου Παπάζογλου στην Αγγλία, δύο θείοι του. Το σπίτι της οικογένειας στο Καντίκιό της Πόλης ήταν ένα τριώροφο κτίριο με κήπο. Ο Γεώργιος, από την παιδική του ακόμη ηλικία, έδειχνε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη Μηχανική. Έλεγε ότι κατέβαινε στο εσωτερικό του βαποριού της γραμμής, που τους πήγαινε στην ευρωπαϊκή ακτή ή στην Πρίγκηπο όπου είχαν το εξοχικό τους, μόνο και μόνο για να δει τις μηχανές να δουλεύουν και να οσφρανθεί τη μυρωδιά του μηχανέλαιου και του γράσου. Ο Θωμάς Έντισον ήταν το ίνδαμμά του. Ο ίδιος ασχολούνταν με πειράματα Φυσικής και Χημείας στο σπιτάκι του κήπου, καθώς το είχε μετατρέψει σε εργαστήριο. Τον αποκαλούσαν «ο μικρός εφευρέτης» (μεταξύ των άλλων επισκεύαζε όλες τις κλειδαριές του σπιτιού, είχε φτιάξει μηχανήματα που καθάριζε τα χαρτιά της τράπουλας και ένα σύστημα από καλούπια που εκμεταλλεύονταν ως το τέλος την καύση της μπριγκέτας στις θερμάστρες).

Εξοχική ιδιοκτησία της οικογένειας Παπάζογλου στην Πρίγκηπο (αρχείο Παπάζογλου)

Απόδειξη γιατί πρέπει να προβάλλεται το έργο των μηχανικών

Η αναφορά στο έργο του ηλεκτρολόγου μηχανολόγου μηχανικού, **Γεώργιου Ηλία Παπάζογλου**, και στα έργα - μνημεία, τα οποία έχει κατασκευάσει, αναδεικνύουν ανάγλυφα την ανάγκη για προβολή του έργου εκατοντάδων μηχανικών σε όλη την Ελλάδα, αλλά και για τη διάσωση της ελληνικής βιομηχανικής κληρονομιάς. Ακόμη, αποτελεί παρακαταθήκη για τους νέους μηχανικούς, για την αναγκαιότητα υπέρβασης της μετριότητας στην οποία ωθείται ο δημόσιος λει-

τουργός, σε μια χώρα που δεν έχει μάθει να αξιοποιεί τους επιστήμονες όπως τους αρμόζει.

Με καμάρι του το σχεδιασμό και τη χύτευση του Ελληνικού Υδροστρόβιλου στο Βέρμιο, αλλά και με πλήθος έργων για τον εξηλεκτρισμό και τη βιομηχανική ανάπτυξη της Βόρειας Ελλάδας, ο Γ. Η. Παπάζογλου αποτελεί μία χαρακτηριστική περίπτωση μηχανικού, ο οποίος με τις

γνώσεις του και τη δημιουργικότητά του συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη της Ελλάδας κατά το Μεσοπόλεμο, αλλά και μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Κατάφερε στην πράξη να αντισταθεί στις μετριότητες των αποφάσεων της Δημόσιας Διοίκησης και να υπερβεί την ελληνική νοοτροπία της αγοράς, που βρίσκει τρόπους να καπηλεύεται τη δουλειά του μηχανικού.

Το μεγαλύτερο μέρος των σχεδίων και των μελετών του, τα οποία αναδεικνύουν την αγάπη του για τη δουλειά του μηχανικού και τη σημασία που έδινε σε κάθε έργο του, τα διαφύλαξε υποδειγματικά μέχρι το θάνατό του (1979). Ο γιος του, Αλέξανδρος Γεωργίου Παπάζογλου, μηχανικός και ο ίδιος, το θεωρεί από τα πολυτιμότερα κληροδοτήματα του πατέρα του.

Αποφοίτηση του Γεωργίου Η. Παπάζογλου από το Πολυτεχνείο της Λιέγης (1924)

Δίπλωμα σπουδών του ηλεκτρολόγου - μηχανολόγου μηχανικού Γεωργίου Η. Παπάζογλου

Τελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές, σκόττροφος στο γαλλικό σχολείο Σαιν Ζοζέφ της Κωνσταντινούπολης (Καντίκιϊ).

Υπέβαλε τα χαρτιά του στο Πανεπιστήμιο της Λιέγης, στο γαλλόφωνο τμήμα του Βελγίου, ονομαστό τότε ως ένα από τα καλύτερα της Ευρώπης στον τομέα των Θετικών Επιστημών. Ενεγράφη στην Πολυτεχνική Σχολή στο Τμήμα Μηχανολόγων Ηλεκτρολόγων. Έγινε δεκτός και έφυγε από την Κωνσταντινούπολη για το Βέλγιο.

Οι σπουδές του διήρκεσαν από το 1919 μέχρι το 1924.

Μετά το 1924 παρέμεινε εργαζόμενος άλλα τρία χρόνια στη Λιέγη.

Στη Θεσσαλονίκη από το 1927 κατέχει διάφορες ανώτερες θέσεις: στη Διεύθυνση Ηλεκτρολογικού Τμήματος του Δήμου αναλαμβάνει την ηλεκτρολογική εγκατάσταση και τον ηλεκτροφωτισμό των πρώτων Διεθνών Εκθέσεων Θεσσαλονίκης, του 1931 και του '32. Στην τότε «Ανώνυμη Ελληνική Τηλεφωνική Εταιρεία» αναλαμβάνει για ένα χρόνο τη διεύθυνση ε-

Ο Γεώργιος Η. Παπάζογλου στη Θεσσαλονίκη, 1930 (αρχείο Παπάζογλου)

γκατάστασης δικτύου (από το 1932 μέχρι το '33).

Στο ενδιάμεσο διάστημα πατρεύτηκε τη Χαρί Τρανό και το

Χαρί Τρανό, σύζυγος Γεωργίου Παπάζογλου (αρχείο Παπάζογλου)

Έγγραφο πρόσκληση της «Νάσιουτζικ ΑΕ» προς Γεώργ. Η. Παπάζογλου για να αναλάβει τη διεύθυνση των δύο εργοστασίων (αρχείο Γ. Παπάζογλου)

1933 μετά από έγγραφη πρόσκληση της εταιρείας «Νάσιουτζικ» εγκαθίστανται στις Σέρρες. Τον ίδιο χρόνο ο μηχανικός Γεώργιος Ηλία Παπάζογλου αναλαμβάνει τη διεύθυνση των δύο εργοστασίων: του ΥΗΣ Αγίου Ιωάννη Προδρόμου Σερρών και του θερμικού εργοστασίου, ενώ συγχρόνως εργάζεται ως ελεύθερος επαγγελματίας.

Σχεδιάζει και πραγματοποιεί κατασκευαστικά –το 1936- δύο πολύ σημαντικά υδραυλικά έργα για τον υδροηλεκτρικό σταθμό: τον αμμοσυλλέκτη και τη δεξαμενή φορτίσεως.

Σχέδιο αμμοσυλλέκτη, φράγματος εκτροπής και ΥΗΣ του μηχ. Γ. Παπάζογλου Σχέδιο από τη ΜΠΕ, Αθήνα, 2003

Σχέδιο του ΥΗΣ του μηχανικού Γ. Παπάζογλου (αρχείο ΔΕΗ Σερρών) ▶

Για το μεγάλο έργο της δεξαμενής υπάρχουν:

- Μία φωτογραφία στο στάδιο της κατασκευής με τα κάρα και τους εργάτες, το θεοδόλιχο.

- Άλλη μία φωτογραφία δείχνει το μηχανικό Γεώργιο Παπάζογλου πάνω στο παραπέτο της δεξαμενής,

Γενική άποψη της δεξαμενής φορτίσεως από το εσωτερικό κατά την κατασκευή της, 1936 (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Ο μηχανικός Γ.Η. Παπάζογλου στο παραπέτο της δεξαμενής φορτίσεως (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Κρατά στο χέρι βέργα για να διώχνει τα φίδια.

- Πέρα από τις φωτογραφίες υπάρχουν και προφορικές μαρτυρίες από δύο τεχνίτες α΄ γενιάς: του Βαγγέλη Φώσκολου όπως τη μεταφέρει σήμερα ο Χρήστος Δαμόχτης, και του Αγάππου Καραγιαννίδη, ότι και τα δύο έργα είναι του μηχανικού Γ. Η. Παπάζογλου.

Άλλο ένα σχέδιο του 1936 αφορά το κτίριο του φυλακίου χωροφυλακής. Το ίδιο κτίσμα σε φωτογρα-

Σχέδιο φυλακίου χωροφυλακής του Γ.Η. Παπάζογλου, 1936 (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Το φυλάκιο χωροφυλακής από ψηλά (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Σχέδιο φυγόκεντρης αντλίας ΥΗΣ του Γ.Η. Παπάζογλου (αρχείο Γ. Παπάζογλου)

φία (από το αρχείο του μηχανικού Γ. Παπάζογλου).

Άλλα σχέδια είναι σχετικά με το σταθμό (σχέδιο -πολύ ταλαιπωρημένο- φυγόκεντρης αντλίας του 1939).

- Υπάρχει, τέλος, ένα σχέδιο γερανογέφυρας (1937) από το θερμικό εργοστάσιο και φωτογραφία εσωτερικού (ο μηχανικός και ο επιχειρηματίας).

Από το 1933 και για δέκα ολόκληρα χρόνια έως το 1943 τη διεύθυνση και των δύο εργοστασίων η-

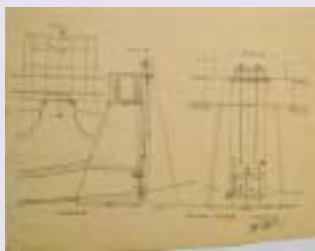
Σχέδιο γερανογέφυρας θερμικού εργοστασίου του Γ.Η. Παπάζογλου (αρχείο Γ. Παπάζογλου)

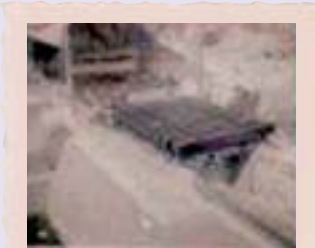
Εσωτερικό θερμικού εργοστασίου. Αριστερά διακρίνεται ο μηχανικός Γ.Η. Παπάζογλου. Έκτος από αριστερά, διακρίνεται ο επιχειρηματίας Κ. Νάσιουτζικ (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Φωτογραφία στον ΥΗΣ (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Σχέδιο θυροφράγματος Γ.Η. Παπάζογλου, 1936 (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Φωτογραφίες έργων στο φράγμα εκτροπής (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

λεκτρισμού ανέλαβε ο μηχανικός Γεώργιος Παπάζογλου. Αυτός ήταν εκείνος που από το 1936, με την κατασκευή αμμοσυλλέκτη, δεξαμενής φορτίσεως, και κάποιων έργων ακόμα στην περιοχή εκτροπής του φράγματος, διασφάλισε την ασφαλή λειτουργία του σταθμού.

Το 1943 αποχωρεί οικιοθελώς από την εταιρεία Νάσιουτζικ. Από το 1943 μέχρι το 1945 ανέλαβε στις επιχει-

Πιστοποιητικό εταιρείας Παπαντωνίου για εργασίες που εκτέλεσε ο Γ.Η. Παπάζογλου από το 1943 έως το 1945. Εκδόθηκε το 1962 (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

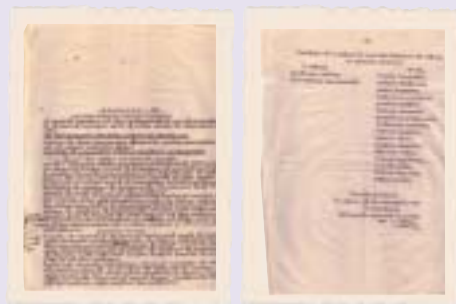
Πιστοποιητικό Δήμου Σερρών στο μηχανικό Γ.Η. Παπάζογλου για τη διεύθυνση των εργοστασίων Νάσιουτζικ από το 1933 έως το 1943. Εκδόθηκε το 1945 (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

ρήσεις λιγνιτωρυχείων Παπαντωνίου (Ταχταμπίτ) τη διάνοιξη στον. Η μέθοδος που εφάρμοσε, προκάλεσε θαυμασμό εκείνη την εποχή για την ακριβεία της.

Αξίζει να σημειωθεί ότι προηγουμένως τού είχε απονεμηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, για τη στήριξη στύλων ηλεκτροφωτισμού.

Το 1945 ο Δήμος Σερρών θα αναλάβει την εταιρεία Νάσιουτζικ.

Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Σερρών να προσκαλέσει ως πραγματογνώμονα το μηχανικό Γ.Η. Παπάζογλου για καταγραφή παραβάσεων της Εταιρείας Νάσιουτζικ, Σέρρες, 1951 (αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

έλεγχό του, κάλεσε ως πραγματογνώμονα τον Γεώργιο Παπάζογλου, που εν τω μεταξύ είχε αναλάβει τη διεύθυνση της ηλεκτρικής εταιρείας «Βέρμιον», η οποία κάλυπτε την περιοχή Βέροιας και Γιαννιτών.

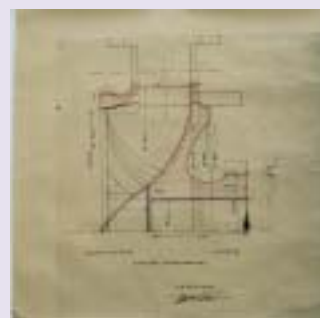
Το 1947, ο Γεώργιος Παπάζογλου υποβάλλει προς τη «Βέρμιον ΑΕ» πρόταση κατασκευής ενός υδροστροβίλου τύπου «Francis», 1.000 στροφών, 1.000 ίππων, για πώση νερού 100 μέτρων. Η πρόταση γίνεται αποδεκτή και ο μηχανικός αρχίζει τη σχεδίαση. Στη συνέχεια, ο Γεώργιος Παπάζογλου α-

λλη επεξεργασία και λείανση της επιφανείας τους, ήρθε η ώρα της χύτευσης που ανατέθηκε στο εργοστάσιο σιδηροβιομηχανίας αδελφών Παπατσά.

Ο υδροστρόβιλος εγκαταστάθηκε στο χώρο της γεννήτριας, σε αντικατάσταση κατεστραμμένου από τους αντάρτες, υδροστροβίλου στο μεγάλο σταθμό

(αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

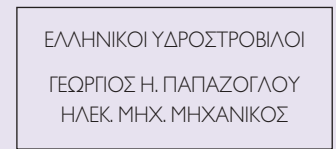

Σχεδιασμός Φτερωτής Υδροστροβίλου

παραγωγής του Βερμίου. Αργότερα (μετά το 1953), ο υδροστρόβιλος τοποθετείται στο γνωστόν μέχρι σήμερα ως μικρό σταθμό παραγωγής, στο τέλος του μηχανουργείου.

Η κατασκευή ενός υδροστροβίλου από ελληνικά χέρια, ιδιαίτερα σε μια εποχή που η χώρα σπαράσσεται ακόμα από τον εμφύλιο πόλεμο, προσλαμβάνει διαστάσεις τεχνικού επιτεύγματος.

Η εταιρεία που χύτευσε το μηχανήμα αισθάνθηκε την ανάγκη να τοποθετήσει μεταλλική πλακέτα με εγχάρακτη γραφή:

(φωτογρ. από το αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Πίνακες και γενική σχηματική παράσταση, Σχέδιο Γ.Η. Παπάζογλου (1946)

Γραμμή υψηλής τάσεως προς αντλιοστάσιο Δήμου Σερρών, Σχέδιο Γ.Η. Παπάζογλου (1946)

(Και οι δύο ανωτέρω φωτογρ. από το αρχείο Γ.Η. Παπάζογλου)

Μετά την απελευθέρωση των Σερρών η οικογένεια Παπάζογλου επέστρεψε στη Θεσσαλονίκη.

Το 1951 ο Δήμος Σερρών θέλοντας να πραγματοποιήσει απογραφή των εργοστασίων ηλεκτρισμού Νάσιουτζικ που είχε πλέον υπό τον

πευθύνεται στον κατάλληλο μοντελαδόρο, ο οποίος έναντι ιδιαίτερου συμφωνητικού, θα αναλάβει να κατασκευάσει 1:1 σε ξύλο όλα τα εξαρτήματα του υδροστροβίλου. Αφού κατασκευάστηκαν αυτά τα μοντέλα και υπέστησαν την κατάλ-

Κατασκευαστικό σχέδιο Υδροστροβίλου

Ο Γεώργιος Παπάζογλου προσπάθησε, όσο του ήταν αυτό δυνατό, το πνευματικό του δημιουργήμα. Κράτησε τα σχέδια, είτε διαφάνειες ήταν αυτές είτε φωτοτυπίες, με μολυβιές που γίνονταν την τελευταία στιγμή, ▶

σε διάλογο με τους τεχνίτες, μουντζουρωμένες από σκονισμένα χέρια και ιδρώτα. Εκτός από τα σχέδια, υπάρχουν και φωτογραφίες. Καταρχήν μια πρώτη αναγνώριση του τοπίου γίνεται το 1947. Απεικονίζει σε ενιαίο σύνολο τις εγκαταστάσεις του νηματοργείου περισσότερο, παρά του υδροηλεκτρικού σταθμού.

Η ροή του νερού κοντά στο νηματοργείο έδωσε την ιδέα στους μηχανικούς εκείνων των χρόνων, Νιτσιώτα και Παπάζογλου, τεχνικούς διευθυντές της επιχείρησης «Βέρμιον ΑΕ» και της Διεύθυνσης Ηλεκτροφωτισμού Βεροίας και Γιαννιτών, αντίστοιχα, να δεσμεύσουν αυτή τη φλέβα νερού, προκειμένου να αντικατασταθεί αργότερα, μετά το 1953, η πετρελαιοκίνητη μηχανή παραγωγής ρεύματος που υπήρχε σ' αυτή τη θέση με τον αντίστοιχο υδροστρόβιλο (κατασκευής Γ. Παπάζογλου) στη θέση του παλιού νηματοργείου.

Το 1954 και το 1955 μεταβαίνει στην Κύπρο όπου απασχολείται στα Ελληνικά Μεταλλεία Εταιρείας Κύπρου.

Από το 1956 έως 1963 υπηρετεί στη ΔΕΗ, απ' όπου παίρνει σύνταξη το 1963.

Από το 1963 έως το 1965 αναλαμβάνει διευθυντής στο ηλεκτρολογικό τμήμα του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Από το 1965 έως το 1975 ασκεί το ελεύθερο επάγγελμα στη Θεσσαλονίκη και αναλαμβάνει τις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις των ΖΑΝΑΕ, ΜΑΓΚΝΟΜΙΝ, ΜΠΙΛΙΑ, ΒΙΑΜΥΛ, ΑΥΣΤΡΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΗ κλπ.

Το 1975 παύει την άσκηση επαγγέλματος.

Ήταν κάτοχος της Α/29 Γενικής Αδείας του Υπουργείου Συγκοινωνιών.

Ήταν μέλος του ΤΕΕ, με αρ. μητρώου 924.

Απεβίωσε το 1979.

Το αρχείο του

Στο αρχείο του υπάρχουν σχέδια ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, τις οποίες μελέτησε και κατασκεύασε.

Ένα μέρος των εργασιών του είναι:

1. Δίκτυο Ηλεκτροφωτισμού Ζαγκλιβερίου (Θεσσαλονίκη, 1929)
2. Ηλεκτροφωτισμός Κτιρίων Γεωργικού Σταθμού (Θεσσαλονίκη, 1931-32)
3. Εργοστάσιο ΥΦΑΝΕΤ (Θεσσαλονίκη, 1932)
4. ΥΗΣ Νάσιουτζικ (Σέρρες, 1936)
5. Ξυλουργικό εργοστάσιο Ν. Πολυχρόνη (Σέρρες, 1936)
6. Παγοποιείο Γ. Σκέμπερη και Ε. Χαψάλη (Σέρρες, 1936)
7. Ξυλουργικό εργοστάσιο Β. Γεωργιάδου (Σέρρες, 1936)
8. Σηραμελαιοργείο Ι. Φωτίου (Σέρρες, 1936)
9. Ξυλουργείο Ι. Σιμάντωβ (Σέρρες, 1936)
10. Μύλος Κων. Γιαβροπούλου (Σέρρες, 1936)
11. Εργοστάσιο Παπαπασχάλη (Σέρρες, 1936)
12. Δίκτυο Ηλεκτροφωτισμού Σιδηροκάστρου Εταιρεία Κ. Ρασιός - Γ. Κοσμιδής (Σέρρες, 1936)
13. Σιδηροργείο - Μηχανουργείο Δημ. & Κων. Σταυρίδου (Σέρρες, 1937)
14. Εργοστάσιο Σκουλίδου (Σέρρες, 1937)
15. Δίκτυο Κεντρ. Θέρμανσης Δημοτικού Μεγάρου Σερρών (Σέρρες, 1937)
16. Εργοστάσιο Ηλεκτροφωτισμού Παπά (Σέρρες, 1937)
17. Εργοστάσιο Αρ. Κ. Σιάνη (Σέρρες, 1937)
18. Εκκοκιστήρια Συρή και Μακενατζή (Σέρρες, 1937)
19. Αλευρόμυλος Νιγρίτας «Εξηντάρης και Σία» (Σέρρες, 1937)
20. Μηχανουργείο Καρατζίνη (Σέρρες, 1939)
21. Θερινός κινηματογράφος «Εσπερος» (Σέρρες, 1939)
22. Τροχείο Ν. Παπαδοπούλου (Σέρρες, 1939)
23. Παγοποιητική Εταιρεία Σερρών (Σέρρες, 1939)
24. Εργοστάσιο αεριούχων ποτών Μπίλλια (Σέρρες, 1939)

25. Καρποποιείον Αντωνιάδου - Κωφίδου (Σέρρες, 1939)
26. Αλατοτριβείο Γ. Μαυραντζά (Σέρρες, 1939)
27. Εργοστάσιο Παν. Γεωργαντά (Καβακλί Σερρών, 1939)
28. Χαρτοποιητική Ηλ. Καλαμαρτζή (Σέρρες, 1939)
29. Αλλαντοποιείο Ορ. Μαρμαρέλη (Σέρρες, 1939)
30. Ξυλουργείο Α. Εμμανουηλίδου (Σέρρες, 1939)
31. Αλευρόμυλος και εκκοκιστήριο Ράππου (Σέρρες, 1940)
32. Κινηματογράφος «Ρεξ» (Σέρρες, 1940)
33. Κινηματογράφος «Τιτάνια» (Σέρρες, 1940)
34. Πριονοταινία Κοβούσογλου & Παπάζογλου (Σέρρες, 1940)
35. Βιομηχανία Μακεδονικών Σιγάρων Κ. Τσίμου (Σέρρες, 1941)
36. Λιγνιτωρυχεία «Ταχμαμπί» Α.Γ. Χασούτ (Σέρρες, 1943)
37. Αντλιοστάσιο Δήμου Σερρών (Σέρρες, 1946)
38. Στύλοι Ηλεκτροφωτισμού Θεσσαλονίκης (Θεσσαλονίκη, 1945-46)
39. Fabrication Linke - Hofman (Θεσσαλονίκη, 1945)
40. Ηλεκτρική Εγκατάσταση Κτήματος Δημάκη (Θεσσαλονίκη, 1945)
41. Εργαστήριο Υφαντουργίας Κοσμά Ανανιάδη (Θεσσαλονίκη, 1946)
42. Πλεκτήριο Τηλέμαχου Πεχλίδη (Θεσσαλονίκη)
43. Πλεκτήριο Κλήμη Παπαδόπουλου (Θεσσαλονίκη, 1946)
44. Πλεκτήριο Πέτρου Ιωαννίδη (Θεσσαλονίκη)
45. Πλεκτήριο Γ. Βαφειάδη (Θεσσαλονίκη)
46. Πλεκτήριο Αντωνιάδου (Θεσσαλονίκη)
47. Πλεκτήριο Λ. Βαφειάδη
48. Εργοστάσιο καλτσοποιίας Αν. Κοροξενίδη
49. Πλεκτήριο Χρυσ. Πεχλίδη
50. Πλεκτήριο Μιχαήλ Μόλχο
51. Εργοστάσιο καλτσοποιίας Πρόδ. Σκενδέρογλου
52. Υφαντουργείο Μπερτσιάν
53. Κλωστήριο και Υφαντουργείο

Σχέδιο από μελέτη παγοποιείου

- Θεσσαλονίκης ΑΕ
54. Εργοστάσιο Νικόγλου - Ζύμαι Αρτοποιίας (Θεσσαλονίκη, 1947)
55. Υδροστρόβιλος Βερμίου (1947)
56. Ηλεκτρική Εταιρεία Περιχώρων Θεσσαλονίκης Α. Πετυκάκη (Θεσσαλονίκη, 1947)
57. Εργοστάσιο υφαντουργίας Ιωάννου Πρασά (Θεσσαλονίκη, 1947)
58. Τμήμα Χαλβαδοποιίας Νικόγλου (Θεσσαλονίκη, 1947)
59. Στραγγιστήριο σησαμίου Νικόγλου (Θεσσαλονίκη, 1947)
60. Μελέτη Ηλεκτροφωτισμού Κρύας Βρύσης (Βέροια, 1951)
61. Ηλεκτροφωτισμός Καριώτισσας (1951)
62. Υποσταθμός αντλίας φάρμας Λαναρά (1951)
63. Σχοινοποιία - σπαγγοποιία Ναούσης (μηχανολογικές εγκαταστάσεις, 1951)
64. Τροποποίηση εις ψυγείο ελαιουργ. μηχανής «Νίνια» Γιαννιτών (Βέροια, 1951)
65. Αντλιοστάσιο Δήμου Βέροιας (1952)
66. Υδροστρόβιλος (1952)
67. Ηλεκτρική εγκατάσταση Μητροπολιτικού Μεγάρου Βεροίας (1953)
68. Δίκτυο ηλεκτροφωτισμού Σίνδου (1953)
69. Δίκτυο ηλεκτροφωτισμού Αγροτικής Παιδουπόλεως Σίνδου (1953)
70. Υδροκίνητος και Πετρελαιοκίνητος Μύλος Γεωργίου Μανδινού (Θεσσαλονίκη, 1953)
71. Ηλεκτροκίνηση εργοστασίου Ι. Καζάζη & Σία (Θεσσαλονίκη, 1954)
72. Δίκτυο ηλεκτροφωτισμού Αρναίας (1957)
73. Θερινός κινηματογράφος Αριστ. Παπαμαχήλη (Θεσσαλονίκη, 1957)
74. Κινηματογράφος «Αίγλη»
75. Κινηματογράφος «Φοίνιξ»
76. Κινηματογράφος «Ηλύσια»
77. Κινηματοθέατρο Ε. Σάββα - Γ. Χρίστου - Σ. Νησιώτη («Ρεξ»)
78. Πλινθοποιία Αδελφών Χατζηιωάννου (Θεσσαλονίκη, 1957)

